

# Góp ý về “Gác Cu, Cầm Châu”

TÂM NGUYỄN

**T**rong Lá thư AHCC vừa qua, AH, LKT nhân câu hỏi của AH Bửu Hiệp có nêu một số ý kiến về “Gác Cu, Cầm Châu”. Theo chỗ chúng tôi thường được nghe các Cụ xưa ngâm nga khi trà dư tửu hậu, thì câu đó có vần có điệu như sau:

*“Ở đời có bốn cái ngu*

*Mai dong, lãnh nợ, sập CU,  
cầm châu.”*

Xét theo vần điệu lục bát thường thấy ở các câu ca dao, tục ngữ tôi thấy câu này có vẻ là “thứ ... gin” đúc kết trung thực ý kiến của nhiều thế hệ các cụ xưa, mong muốn trao truyền lại kinh nghiệm cho đời sau, mặc dầu ý nghĩa câu này có vẻ “tả khuynh” hơn (phê phán thẳng thừng là NGU, chớ không nói nhẹ nhàng, úp mở là không nên, hoặc nên ... ít ít thôi).

Vậy xin thử xét ý nghĩa câu này như thế nào và vì sao các “dịch vụ” trên bị các cụ xưa cho là ngu?

Về mai dong và lãnh nợ, xin hoàn toàn đồng ý với AH, LKT. Riêng “sập cu” và “cầm châu” xin được góp thêm vài ý kiến như sau:

**1. Sập Cu:** Những người đánh bắt được chim cu rồi, thường nhốt tất cả chim vào một cái lồng riêng. Có khi một buổi đi bẫy chim, bắt được 5, 7 con. Khó phân biệt con nào với con nào trong một lồng như thế. Vì vậy, khi đem về nhà, họ nhốt chim một thời gian 10, 15 ngày sau ở một số lồng riêng (chỉ một hay 2 con một lồng) cho chim quen với cảnh mới và có thể gáy lên để họ “thanh lọc” (kiểu screening ở các trại cấm tị nạn bây giờ). Chim nào gáy hay, được chuyên gia “cu” đánh giá là có giọng rù quyến gợi tình có thể dùng làm mồi bẫy chim khác tốt thì được để lại. Chim nào không lọt qua thanh lọc thì bị đem ra làm thịt đánh chén. Khi đó thì 10 con như chục, chim nào cũng gầy nhom, chỉ còn trơ xương cốt cứng ngắt. Cu nào mà mập cho nổi trong thời gian bị bẫy rồi lại bị tù như thế! Phải chăng cái ngu ở đây, theo các cụ, là khi cu mập thì không làm thịt, đến khi gầy thì đem ra đánh chén?

## **2. Cầm Châu:**

Thường người cầm châu là người hiểu biết tường tích,

biết thưởng thức nghệ thuật sân khấu hát bội. Ngoài ra phải là người có “máu mặt” và hào phóng, biết vung tiền thưởng xứng đáng ở các đoạn đào kép hát hay. Đó là tiền túi của mình bỏ ra, chỉ vì một chút danh hảo được tiếng phong lưu hơn người mà phải tốn tiền phung phí.

Chỉ xin có mấy ý kiến như trên. Dấu sao quan niệm về 4 cái bị cho là NGU trên đây xem ra có vẻ ... dung tục quá, ích kỷ quá. Đời người sống miễn sao mình cảm thấy hạnh phúc là được, đâu có chịu thua thiệt bản thân mình đôi chút thì đã sao. Việc mai dong hiện nay có lẽ đã lỗi thời, nhưng nếu cần để tác hợp cho đôi lứa mà mình cảm thấy thương mến với thành ý, hoặc nếu cần giúp bà con, bạn bè thân thiết để bảo lãnh nợ cho họ khi quá bức thiết và chính đáng (không phải để đi Las Vegas, hay để ... làm ăn buôn bán với Việt cộng) thì theo ngu ý sá gì cái chữ ngu đó. Bởi thế mới có bài “Khôn, Đại” của Cụ Tú Xương với những câu:

*“Biết ai là đại, biết ai khôn?*

*“Khôn nghề cờ bạc là khôn  
đại*

*“Đại chốn văn chương ấy  
đại khôn ...”*

Thú thực, tôi vẫn thích hơn cái ý kiến của AH LKT khi giải thích về “Gác Cu”, nói lên tình yêu của con người đối với những loài hữu tình khác cùng đang chia sẻ cái vũ trụ vừa màu nhiệm mà cũng vừa phi lý, quái đản này với chúng ta.